

Далі робота конференції тривала в трьох секціях: 1. Глобальний характер культури; 2. Глобальна динаміка релігії; 3. Глобалізація у літературі.

На засіданні першої секції були вислухані й обговорені такі теми: глобалізація і культура міста; глобалізація та ієрархія сучасного суспільства; індивідуальні й колективні цінності в латиському суспільстві; відчуженість і усвідомлення сприйняття сучасного світу; наука в сучасній епосі — дослідження без кордонів; етнічні релігії (про неоязичництво у Литві); вибір і уява; глобальні й локальні аспекти тотемізму; глобалізація і просторові уявлення різних вікових категорій в Україні у ХХІ ст.

Друга секція обговорювала проблеми взаємодії процесів релігійних і глобалізаційних. Особливий інтерес викликала доповідь *Ромулда Апанавічуса* (Литва) “Етнічна музика і теорія утворення людських рас”. Слухачі мали можливість послухати національні мелодії мешканців різних частин світу, порівняти їх, спробувати відгадати, звідки цей наспів. Професор продемонстрував, що саме національна музика може допомогти з’ясувати шляхи розселення народів.

На секції “Глобалізація у літературі” обговорювалося відображення глобалізаційних процесів у художній літературі різних часів. Учені-літературознавці намагались з’ясувати думку письменників із цього питання.

Після двох днів роботи конференції з’явилося бажання з’ясувати, що ж таке глобалізація в розумінні різних учених. Відповіді були дуже різні і цікаві. Наводжу їх без зайвих коментарів. Отже, глобалізація — це:

- вимушене сприйняття світового досвіду;
- комплексне, різнорідне явище через посилення транснаціональної, трансконтинентальної комунікації;
- шанс добробуту для цілої світової популяції;
- фікція, в яку ми віримо. Це реальний процес у сфері фінансів і політики. Дух і література залишаються вперто індивідуальні;
- процес, який провокує великий хаос;
- (в антропології) поширення культурної моделі за межі проживання народу (цивілізації), для якого вона була початково характерна;
- процес, якого не треба боятись. Це виявляє нашу толерантність у ставленні до інших культур, ми можемо їх оцінити;
- це, коли світ усвідомлює свою єдність, це лише треба впорядкувати;
- стандартизація, координація, контроль і інтеграція в різних галузях.

Ірина Коваль-Фучило

“АКАДЕМІЧНІ БЕСІДИ”

При Інституті літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України 19 лютого ц.р. відбулося перше засідання літературно-критичного зібрання “Академічні бесіди”, мета якого — привернути увагу спеціалістів-філологів, педагогів, критиків, усіх зацікавлених проблемами літературознавства до роботи Інституту. Зокрема, на першому зібранні представники засобів масової інформації, критики, науковці були ознайомлені з найновішими виданнями Інституту літератури. Надалі презентаціями, обговореннями нових видань “Академічні бесіди” не обмежаться, адже планується проведення літературознавчих дискусій, присвячених актуальним проблемам критики, сучасної науки про літературу тощо. *Віталій Дончик* зауважив, що створення такого літературно-критичного осередку як “Академічні бесіди” є своєрідною спробою внести пожвавлення в сучасний літературний процес, а також налагодити комунікацію між Інститутом літератури та засобами масової інформації (журнали, газети, радіо, телебачення тощо).

Перше засідання, власне, мало характер презентації. До уваги науковців, критиків, журналістів були запропоновані видання Інституту літератури за 2003 рік. Зокрема, “Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 1926 — 2001: Сторінки історії, 75”,

Слово і Час. 2004. №5

“Повне зібрання творів Т.Г.Шевченка: У 12 т.”, “Листи до Михайла Коцюбинського”, упорядковане О.Мишаничем видання “Слово о полку Ігоревім та його поетичні переклади й переспіви в українській літературі”, “З потоку літ і літпотоку” В.Дончика, “Українське письменство” М.Зерова з передмовою М.Сулими, дослідження Н.Шумило “Під знаком національної самобутності”, “Дослідження і статті різних років” Н.Крутікової, книжка “Доля-Los-Судьба: Шевченко і польські та російські романтики” Є.Нахліка, хрестоматії нововведених творів для всіх класів, видані за ініціативою Р.Мовчан, твори О.Гончара в 12-ти томах, видання матеріалів відділу джерелознавства і текстології та ін. Усім бажаючим ознайомитися з новинками Інституту літератури був запропонований список видань на кількох сторінках.

В.Смілянська повідомила про підготовку “Шевченківської енциклопедії” в 4-х т. Це нове енциклопедичне видання є спробою дати сучасну інтерпретацію творів Т.Шевченка, заповнити прогалини в аналітичному дослідженні поетичних текстів (тут вперше широко висвітлюється така проблема, як творчість Шевченка і Біблія) тощо.

Приємною подією на засіданні “Академічних бесід” стала презентація “Листів до Михайла Коцюбинського”. *М.Жулинський* висловив особливу вдячність за колосальну роботу над цим виданням Михайлині Коцюбинській, окрему подяку колегам із Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника Михайла Коцюбинського, де зберігалися листи.

Вал. Шевчук у виступі, присвяченому цьому виданню зауважив, що в Україні не так часто друкуються листи до діяча, зазвичай – від діяча. Це видання, на думку письменника, створило дивовижний прецедент: “Листи...” відбивають дух надзвичайно цікавого часу, котрий ще не усвідомлений сучасниками як одна з найбільших епох в українській культурі. Публікація “Листів до Михайла Коцюбинського” дає усвідомлення колосальної мистецької аури світоча українського письменства Михайла Коцюбинського. Він жив не в порожньому просторі, спілкувався майже з усіма своїми видатними сучасниками; “чи ж який теперішній письменник має таку мистецьку ауру, яку мав М.Коцюбинський – центральна, вікова постать?” – зауважив *Вал.Шевчук*.

М.Коцюбинська підкреслила велике значення “Листів до Михайла Коцюбинського”, відзначила потребу широкої популяризації видання, спробу якої було здійснено у циклі радіопередач (3-й канал); газетних, журнальних публікаціях тощо.

Про специфіку обробки документів, їх накопичення (багато листів досі не вдається викупити з приватних колекцій), труднощі підготовки матеріалів до публікації повідомив директор Чернігівського музею М.Коцюбинського. *І.Коцюбинський* підкреслив, що музей має не лише експозиційно-демонстративний, а й великий науковий матеріал для подальшої роботи (зараз готуються до видання листи письменника до дружини); відзначив, що видання було здійснено за допомогою наукового товариства ім. Т.Шевченка у Нью-Йорку, Ліги меценатів ім. П.Яцика, Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ, висловив окрему подяку В.Шевчуку – автору передмови до видання, В.Мазному та ін.

На цьому літературно-критичному зібранні презентувалася книга В.Дончика “З потоку літ і літпотоку”. Це видання відбиває історію розвитку літератури та літературної критики майже за 50 років, є своєрідною “хронікою”, що дає уявлення про те, в яких умовах протягом півстоліття розвивалася українська національна культура.

На першому засіданні прозвучали пропозиції щодо стилю проведення “Академічних бесід”, підкреслювалося значення подібних зібрань для сучасної літературознавчої науки. Пропонувалося виносити на обговорення ключові видання, дослідження молодих авторів, що, як зауважив *М.Наєнко*, можуть протистояти зневазі “жовтої преси” до академічного літературознавства. *В.Моренець* наголосив, що до “Академічних бесід” бажано залучати молодих дослідників, адже академічний рівень мислення є поєднанням знань і культури, а подібні проблемні обговорення навчають толерантності.

Олена Поліщук

